

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Sectio I. An in Deo sit voluntas saluandi omnes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPUTATIO XVI.

De Diuina Reprobatione.

SECTIO PRIMA.

An in Deo sit voluntas saluandi omnes?

1. **R**EMITTENDA fuit hæc quæstio ad naturam reprobationis exactè intelligendam; cum enim reprobatio sit à cælesti regno exclusio, aliquam supponit ad illud ordinationem: nemo enim excluditur ab eo, ad quod nullo modo est ordinatus; cum autem nulla creatura suapte natura sit ad cæleste regnum ordinata, sed ex mera & gratuita voluntate Dei, ad cognoscendum, an aliqui sint à cælesti gloria exclusi, videndum prius erit, an omnes sint ad eam ordinati per consentanea & proportionata media; alioquin non tam dici possent reprobat, quàm non ordinati.

2. PRIMA ratio dubitandi sumitur ex ijs, ad quos numquam peruenit notitia Redemptoris, & legis euangelicæ, sine qua nullus de facto saluari potest. Nam in potestate ipsorum non fuit, huiusmodi notitiam sibi comparare, quia, ut supponimus, nullam cognitionem, ne confusam quidem de huiusmodi lege habuerunt; sine aliqua autem saltem confusa cognitione legis nemo potest perfectam notitiam eiusdem legis sibi comparare; cum nequeat in incognitum voluntas ferri, ergo illi non fuerunt ad gloriam ordinati, quia nemo potest ad gloriam ordinari, nisi per media sibi actu collata. Cum enim ordinatio ad gloriam sit actus liber Dei, & nullus actus liber Dei possit esse talis, nisi per aliquam mutationem ad extra, impossibile est, ut aliquis per liberum actum Dei ad gloriam ordinetur, sine aliqua mutatione in ipso facta; hæc autem alia esse non potest, quàm actualis collatio mediorum ad gloriam perducendum: igitur qui talia media non habuerunt, non potuerunt esse ad gloriam ordinati.

3. SECUNDA ratio desumitur ex illis paruulis, qui moriuntur in utero materno, quibus nullum potest remedium salutis applicari. Item quibus vel defectu materiæ, vel defectu, aut negligentia ministris, nulla humana industria potest illis morti proximis regenerationis lauacrum applicari. Hi enim omni videntur destituti remedio ad cælestem gloriam consequendam; atque adeo non videntur ad illam ordinati.

4. TERTIA ratio sumitur ex ijs, qui in scri-

ptura dicuntur à Deo obcecati, indurati, & in reprobum sensum traditi. Nam hi pro eo saltem tempore, quo à Deo obcecantur, indurantur, & in reprobum sensum traduntur, videntur sufficienti remedio salutis destituti. Confirmatur, quia nemo potest salutem consequi, nisi à Deo ioterius exciteretur: at sæpè contingit, ut inter ultimam excitationem, & mortem ipsam peccatoris aliquod intercedat tempus: igitur toto illo tempore intermedio peccator erit destitutus sufficienti auxilio ad salutem.

5. QUARTA ratio ducitur ex omnibus reprobis. Etenim omnes hi carent dono finalis perseverantiæ, sine quo nemo potest salutem consequi: igitur nullus reprobis potest saluari: ac proinde nullus reprobis videtur ad cælestem gloriam ordinatus, cum nullus possit absque necessario medio ad gloriam ordinari. Minor ex qua cætera pendet, apertè asseritur ab Augustino lib. de correptione & gratia cap. 12. *Nunc vero, inquit, sanctis in regnum Dei per gratiam Dei predestinatis, non tantum tale adiutorium perseverantiæ datur, sed tale, ut eis perseverantiæ ipsa donetur, non solum, ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam, ut per hoc donum, non nisi perseverantes sint.*

6. PRIMA Sententia absolute negat, in Deo esse voluntatem saluandi omnes. Est Gregorij Ariminensis in 1. dist. 46. q. vnica; Marfilij q. 45. art. 1. Probat 1. ex Augustino in Enchiridio, cap. 103. ubi propositionem illam Pauli primæ ad Timoth. 2. *Deus vult omnes homines saluos fieri*, ita explicat, ut nullam in Deo ponat voluntatem saluandi erga omnes, sed tantum erga eos, qui de facto salutem consequuntur. Vnde prædictam propositionem explicat, vel secundum distributionem accommodam, non quod nullus homo sit, quem Deus saluum fieri non velit, sed quia nullus saluus fit, quem Deus non velit saluum fieri: vel secundum distributionem pro generibus singulorum, non pro singulis generum; quia nimirum de singulis statibus Deus vult aliquos saluos fieri, non tamen vult omnes de singulis statibus. Vnde sic tandem concludit. *Et quocunque alio modo intelligi potest, dum tamen credere non cogamur, aliquid omnipotentem Deum voluisse fieri, factumque non esse, qui*

Augustinus.

Ariminensis Marfilij. Augustinus. 1. ad Tim. 2.

fine

sine ullis ambiguitatibus, si in cœlo & in terra, sicut & veritas cantat, omnia quacunq; voluit fecit, profectò facere noluit, quodcunq; non fecit. Ac si aperte diceret, quidquid non fit, illud non vult Deus, quia quodcunq; vult Deus, illud necessariò fit.

Ratio eruta
ex testimonio
Aug.

7. SECUNDò probatur hæc sententia ratione eruta ex ipso testimonio Augustini: quia impossibile est, Deum aliquid velle, & illud non fieri. Igitur impossibile est Deum velle omnes creaturas salvas esse, & illas non saluari; atqui non omnes saluantur; igitur non omnes vult Deus salvos fieri. Confirmatur, nam quidquid Deus ex se ipso vult, voluntate beneplaciti vult: implicat autem voluntatem beneplaciti in Deo non adimpleri, igitur implicat, Deum ex se ipso velle omnes salvos fieri, & tamen non omnes saluari. Maior constat, nam ideo Deus ex se ipso aliquid vult, quia illi placet, quod vult. Minor probatur; nam voluntas ista beneplaciti, quam Deus haberet de salute omnium, non esset tantum de salute possibili, sed etiam de salute futura, quia esset voluntas libera, quæ esse non potest, nisi de re futura: at omnis voluntas de re futura necessariò in Deo adimpletur. Quia omnis talis voluntas est per modum prosecutionis, efficaciter mouentis potentiam ad exequendum obiectum volitum. Implicat igitur Deum aliquid ex se ipso liberè velle voluntate beneplaciti, & illud non fieri.

8. Nec sufficit, quod Deus sufficientia media omnibus preparauerit, ut dicatur omnium salutem velle. Nam ex hoc tantum sequitur, Deum habuisse voluntatem circa media, non autem circa finem; sicut cum præcepit Abrahamo, ut filium suum Isaac immolaret, non habuit Deus voluntatem de immolatione Isaac, sed tantum de obedientia Abrahami, qua se promptum obtulit, ad illum immolandum. Ita, cum Deus præparat omnibus media ad salutem, non habet voluntatem salutis, quam non omnibus confert, sed tantum mediorum, quæ actu confert. Vnde huiusmodi voluntatem salutis appellant isti auctores, voluntatem signi, non autem beneplaciti: quia nimirum per externa signa, & præcepta videtur quidem Deus habere voluntatem salutis, re tamen ipsa non habet, nisi tantum præceptorum.

Alensis.

9. SECUNDA Sententia affirmat, Deum habere voluntatem beneplaciti circa salutem omnium, sed per modum simplicis duntaxat complacentiæ, & secundum esse possibile, quatenus omnes creaturæ rationales sunt capaces æternæ salutis, & ordinationis ad gloriam; non autem per modum prosecutionis, & secundum esse existentia. Est Alensis prima parte quæst. 36. memb. 2. Fundamentum est idem, quod præcedentis sententia.

10. TERTIA Sententia affirmat, Deum habere voluntatem beneplaciti circa salutem omnium, non tantum per modum sim-

plicis complacentiæ, & quoad esse possibile, sed etiam per modum prosecutionis, & quoad esse existentia. Est communis Scholasticorum in primo dist. 46. & recentiorum in 1. p. quæst. 19. art. 6. & quæst. 23. nec contrarium docent Bonaventura, Scotus, & Maior locis præcatis, ut hos auctores accuratè legenti constabit. Pro huius sententia declaratione, distinguendus est duplex hominum status, alter naturæ integræ per doctum superadditum iustitiæ originalis; alter naturæ lapsæ, & infectæ peccato Protoparentis. In utroque statu proposita controversia examinanda est.

11. Dico primò. In utroque statu voluit Deus omnes homines salvos fieri. Assertio probatur primò ex adducta auctoritate Pauli primæ ad Timotheum secundo, *Deus vult omnes homines salvos fieri*. Quæ propositio cum sit vniuersalis, & vtriq; statui aptari possit, non est ad præsentem duntaxat statum limitanda. Nec obstant sequentia verba, *Et ad agnitionem veritatis venire*: quæ illam videntur ad hunc statum limitare, tum quia, si illa est vera de statu naturæ lapsæ, à fortiori vera erit de statu naturæ integræ. Tum quia subsequenter verba verificari etiam possunt de statu naturæ integræ: nam probabile est, etiam in eo, statu homines ad perfectam agnitionem Dei venturos fuisse per traditionem maiorum, & parentum instructionem: nam hic est modus magis consentaneus & accommodatus naturæ hominum, ut vnus per alium instruat. Neque etiam obstat contraria expositio Augustini, tum quia Augustino opponimus Damascenum lib. 1. fidei Orthodoxæ cap. 29. & Chrysostomum Homil. 1. in epist. ad Ephesios: vterque enim illam explicat de voluntate antecedente erga omnes. Tum quia Augustinus ipse explicari posset de voluntate absoluta & efficaci, quæ simpliciter voluntas nominari consuevit.

12. Probatur secundò assertio ratione. De facto Deus omnes creaturas rationales ad supernaturalem beatitudinem ordinauit; non potuisset autem omnes ad supernaturalem beatitudinem ordinare, nisi voluntatem habuisset perducendi omnes ad eandem beatitudinem: igitur de facto Deus voluntatem habuit saluandi omnes. Consequentia claret, quia voluntas saluandi, & perducendi ad beatitudinem est eadem. Minor probatur, quia nulla creatura rationalis ex se ipsa est ad finem supernaturalem ordinata, alioqui illa condi non posset in statu puræ naturæ; ergo debuit ad illam per voluntatem Dei ordinari, cum à nullo alio, quam à Deo possit ad talem finem ordinari. Eiusdem quippe est ad finem ordinare, & finem ipsum conferre: solius autem Dei est cœlestem gloriam conferre: igitur solius Dei est, ad eandem creaturam ordinare.

13. Maiorem propositionem sic ostendo. Erenim si de facto Deus non omnes creaturas rationales ad supernaturalem finem

elevasset,

Scotista,
Bonavent.
Scotus,
Maior &
communis
Scholastico-
rum.

1. ad Tim.
2.

Augustin.
Damascen.
Chrysosto.

elevasset, aliquos reliquisset in statu puræ naturæ, cum inter hos duos status non sit assignabilis medius: at plus quam falsum est, de facto Deum aliquas rationales creaturas ex ijs, quas de facto condere decrevit, reliquisse in statu puræ naturæ. Sequeretur enim primò, non omnes homines ex Adamo progenitos, siue progignendos originale peccatum contracturos, quia hoc nemo contrahit, nisi cui debita fuisset originalis iustitia per Adamum, tanquam per caput, transfundenda. Est enim peccatum originale privatio iustitiæ debita in esse: at nemini potuisset esse debita originalis iustitia, nisi ad supernaturalem finem euectus fuisset. Vnde vera non esset hæc Catholica propositio: Omnes ex Adamo progeniti peccatum originale contrahunt.

14. Sequeretur secundò, non omnes homines esse à Christo redemptos: quia Christus non redemit, nisi qui redemptionis capaces erant: si qui verò non essent ad cælestem gloriam ordinati, Christi redemptionis capaces non essent, quia Christus non redemit nos, nisi à privatione gratiæ & gloriæ, quam per peccatum Protoperentis amiseramus.

15. Sequeretur tertio, non omnes esse capaces effectuum Sacramentorum, & fructus passionis Christi. Nam ij tantum sunt capaces mediolorum, qui sunt capaces finis, ad quem media ipsa ordinantur: cum igitur omnia ista media ordinata sint ad consequendum finem supernaturalis beatitudinis, nequeunt horum mediolorum capaces esse, qui ad supernaturalem beatitudinem ordinari non sunt.

16. Sequeretur quarto, non omnes, qui de facto damnantur, daminari ad privationem supernaturalis gloriæ, tanquam ad penam sibi debitam. Eò quòd nulla privatio boni potest esse alicui debita, nisi sit etiam debitum ipsum bonum, cuius est privatio: cum omnis privatio supponat debitum habendi in eo, qui tali bono priuatur.

17. Probatur secundò eadem maior propositio. Nam omnes creaturæ rationales, quas Deus de facto condidit, aut sunt Angeli, aut homines: utriq; de facto fuerunt ad supernaturalem beatitudinem à Deo elevati: ergo. Maior est certa. Minor probatur: nam & angeli initio suæ creationis fuerunt omnes in gratia conditi; & homines in statu innocentie fuerunt omnes ad iustitiam originalem, mediante Adamo tanquam capite, ordinati. Et iidem in statu naturæ lapsæ omnes sunt ad supernaturalem gloriam per Christi merita & passionem restituti. Igitur omnes sunt ad supernaturalem finem ordinari.

18. Confirmatur, quoniam, ut ex dicendis constabit, Deus omnibus sufficientia media ad cælestem gloriam consequendam præparavit: igitur habuit circa omnium salutem voluntatem beneplaciti. Consequentia probatur, quia media ut media non eli-

guntur, nisi ex aliqua intentione finis: cum enim media ut media non sint experibilia, nisi propter finem, non eliguntur, nisi propter amorem finis: ergo si Deus, quantum est ex se, præparat omnibus sufficientia media ad salutem consequendam, quantum est ex se voluntatem habet saluandi omnes. Quia non potest Deus velle res, nisi iuxta naturalem exigentiam ipsarum: cum igitur media, quæ Deus omnibus præparat, suapte natura ordinantur ad supernaturalem beatitudinem, non potest ex se talia media velle, nisi simul cum illis velit aliquo modo finem, ad quem suapte natura ordinantur.

19. *Obijciat.* Non habet Deus positivam voluntatem respectu eorum, quæ nunquam sunt futura: sed status innocentie nunquam futurus est respectu omnium hominum. Licet brevi tempore fuerit respectu Protoperentium: ergo non potest Deus habere positivam voluntatem saluandi homines, qui tantum futuri fuissent in statu innocentie, si status ille perseverasset, numquam tamen futuri erunt. Maior probatur, quia non potest Deus rem velle, nisi per physicam mutationem ipsius: ergo respectu rei, quæ nunquam est futura, nequit positivam voluntatem habere. Respondeo distinguendo maiorem: non potest Deus circa tales res, quæ nunquam sunt futuræ habere positivam voluntatem formalem, concedo; virtualem, nego. Etenim sicut ad formalem voluntatem Dei requiritur formalis mutatio rei: ita ad virtualem voluntatem eiusdem sufficit virtualis mutatio eiusdem rei. Est autem hæc virtualis mutatio rei causa, siue media ipsa, per se sufficienter ordinata, ad finem consequendum. Vnde hoc ipso, quòd Deus confert causas, siue media per se ad finem consecutionem sufficientia, habet virtualem voluntatem finis: nam sicut finis ipse virtute includitur in medijs, & effectus in causis; ita voluntas Dei circa media per se ad finem ordinata, virtualiter includit voluntatem finis: cum voluntas Dei ad res ipsas tendat iuxta naturalem exigentiam ipsarum, ut quæ ratione una res includitur in alia, eadem & voluntas unius includatur in voluntate alterius.

20. Est autem hæc virtualis voluntas in Deo, non quæ actu sit, sed quæ esset, si conditio poneretur ex parte obiecti. Fundatur tamen hæc virtualis voluntas in aliqua voluntate actuali de re, vel ex natura sua, vel ex Divina ordinatione connexionem habente cum illa conditione, quæ si poneretur in re, actu etiam poneretur voluntas in Deo. Est igitur in Deo voluntas saluandi omnes dependenter ab Adamo, virtualis, non formalis; quia si posita fuisset conditio, nempe perseverantia ipsa Adams in statu Innocentie, posita fuisset & formalis voluntas in Deo saluandi omnes dependenter ab ipso Adamo, tanquam à capite. Nihilominus hæc ipsa voluntas, quæ in Deo non est posita

forma-

formaliter, est posita virtualiter, quatenus ex parte sua Deus sufficientem posuit causam, ex qua consequi potuisset talis effectus.

21. Dico secundò. Hæc voluntas quam Deus habet, saluandi omnes, non est impropria & metaphorica, vt Ariminensis autumat; nec per modum simplicis duntaxat complacentiæ de possibili salute hominum, vt Alensis putat; nec per modum decreti omnino absoluti, nullam includentis conditionem; sed per modum actus prosecutionis, efficacis quidem ex parte Dei, sufficientia media conferentis; conditionati verò ex parte obiecti, nempe si is, cui media præparantur, consentire voluerit. Quòd non sit tantum impropria & metaphorica constat ex dictis, & ex dicendis magis explicabitur.

22. Quòd non sit tantum simplex complacentia de salute possibili hominum, etiam patet: nam talis voluntas est necessaria in Deo; siquidem non potest Deo non placere salus creaturæ apprehensa vt possibilis. Vnde talem voluntatem habet Deus non solum de creaturis conditis futuris, sed etiam de possibilibus: at voluntas, quam Deus habet de salute hominum, libera est vt pote quæ potuit in Deo non esse. Et colligitur ex verbis ipsis Pauli, adhortantis Timotheum ad gratias agendas Deo pro hac voluntate: si autem talis voluntas in Deo esset necessaria, quas ei gratias pro ea agere deberemus? siquidem gratiarum actio solum debetur voluntati liberæ, nam ea tantum censetur donum gratuitum, pro quo tantum conseruit gratiarum actio retribui.

23. Quòd verò illa non sit per modum decreti omnino absoluti, independentis à quacumq; conditione, constat; quia talis voluntas semper adimpletur in Deo. Cum enim Deus sit potentissimus, hoc ipso, quòd vult aliquid absolute, & independentem à quacumq; conditione, *quis eius poterit resistere voluntati*. vt quod ipse efficaciter intendit, non infallibiliter exequatur?

24. Quòd autem illa sit per modum actus prosecutionis, docet Chrysostomus præcitata Homil. ubi hanc Dei voluntatem de salute hominum, appellat flagrans Dei desiderium. Et aperte constat ex medijs, quæ Deus omnibus præparat ad salutem consequendam. Porro illa voluntas dicitur per modum prosecutionis, & non tantum simplicis complacentiæ, quæ non sistit in solo affectu erga bonitatem obiecti, sed quantum est de se sufficientem ponit causam, vt sequatur obiectum volitum: sed Deus conferendo sufficientia media ad salutem, non sistit in solo affectu erga bonitatem salutis volitæ, sed quantum est de se ponit sufficientem causam, vt illa sequatur: quòd autem non sequatur, non est ex defectu mediolorum, sed hominum talibus medijs vt nolentium.

25. Ex his patet vltima pars assertionis: nam hoc ipso, quòd Deus vult salutem hominum dependentem à libera cooperatione

eorum, non immutando liberum modum agendi ipsorum, vult illam conditionatè ex parte obiecti. Quæ voluntas nullam inuoluit in Deo imperfectionem, vt aduersarij contendunt. Nam quòd illa effectum non consequatur in omnibus, non est ex imbecillitate & impotentia Diuinæ voluntatis, sed ex perfectione summæ libertatis, nolentis maiorem efficaciam abhibere, vt effectus actus consequatur ad ostendendas diuinitas glorie sue in vasa misericordie, quæ preparauit in gloriam, vt Paulus loquitur ad Rom. 9.

26. Obijcies 1. Potest Deus velle media efficacia ad salutem, non volendo efficaciter salutem; ergo potest velle media ad finem, non volendo simpliciter finem. Respondeo 1. Distinguendo antecedens: non volendo efficaciter salutem saltem virtualiter, nego; formaliter, concedo. Nam qua ratione finis includitur in medijs; volendo media, simul cum illis necessariò vult finem. Secundò nego consequentiam: eò quòd medium nullo pacto abstrahere potest ab ordine ad finem, atque adeò impossibile est; velle medium vt medium formaliter, & nolle finem, ad quem medium ipsum per se ordinatur. At potest medium efficax, in aliquo saltem signo rationis abstrahere ab aliqua conditione, quam includere debet finis ipse volendus; atq; adeò potest pro eo signo rationis; pro quo medium volitum abstrahit à tali conditione, sub qua decernendus est finis, nondum esse volitus finis sub ea conditione, sub qua nondum est præuisus. Sic, quia gratia efficax à Deo volita prædestinato, in aliquo signo rationis abstrahit à meritis absolute futuris ipsius prædestinati, & gloria non decernitur prædestinato, nisi vt corona; potest talis gratia efficax in tali signo esse à Deo volita, & nondum esse volita gloria vt corona, quæ supponit merita ipsius prædestinati præuisa, vt absolute futura.

27. Obij. 2. Ex eo quòd Deus dat omnibus liberum arbitrium capax peccati, non dicitur velle peccatum; ergo ex eo quòd dat omnibus media sufficientia ad salutem, non dicitur velle salutem. Respondeo negando consequentiam. Ratio discriminis: quia nec liberum arbitriū est per se ordinatū ad peccatū, nec datur eo fine & intentione, vt eo creatura vtatur ad malū, sed potius ad bonum. Media verò, quæ Deus cōfert ad salutem consequendam, & per se sunt ordinata ad consecutionem salutis, alioqui nō essent proportionata; & eo fine & intentione dantur, vt ex ijs salus cōsequatur.

28. Ex dictis inferitur, in Deo esse duplicem voluntatem circa salutem omnium, alteram vniuersalem, tam prædestinatis, quam reprobis communem; alteram specialem & propriam: quæ subdiuiditur in voluntatem circa salutem prædestinatorum & voluntatem circa salutem reproborum. Ratio diuisionis est, quia sicut media omnibus ad salutem præparata sunt bipartita, alia vniuersalia & communia omnibus, vt in natura lapsa, Christi Redemptio, Sacramen-

torum

torum Institutio, Verbi Divini Prædicatio, exempla Sanctorum, & his similia: in natura integra Adamus caput omnium, cum ijs adiumentis & auxilijs præditus, quibus facile potuisset, si voluisset, in eo statu perseverando originalem iustitiam in omnes posterostansuindere: in Repub. Angelorum primus Angelus à Deo constitutus, cui si reliqui obedientiam præstitissent, in accepta gratia, quam ab initio omnes acceperunt, magno cum ipsorum merito proficere potuissent, ac tandem completa via beari. Alia verò media sunt particularia & propria prædestinatorum, ac reprobatorum: ita duplex distinguenda est voluntas in Deo circa salutem omnium, una terminata ad salutem omnium in communi, altera ad salutem propriam singulorum; quæ rursus subdividitur in voluntatem circa salutem prædestinatorum, & in voluntatem circa salutem reprobatorum.

29. Porro hoc est discrimen inter media communia præparata omnibus & media particularia collata singulis: quòd illa solum consistant in causis vniuersalibus, quæ defectu applicantis non semper actu adhibentur, ad singulorum salutem operandam, quæ tamen si adhiberentur, ex se sufficientia essent, aut proximè, aut remotè ipsorum salutem operari: hæc verò consistunt in particularibus auxilijs, quæ actu conferuntur singulis, tum prædestinatis, tum reprobis ad propriam salutem consequendam; cum hoc discrimine, quòd prædestinatis cõferuntur media efficacia infallibilem connexionem habentia cum fine; reprobis autem tantum sufficientia.

30. Hinc fit, ut Angeli non habuerint causas communes & vniuersales in ordine ad primam gratiam, quia illam omnes acceperunt immediatè à Deo, nulla mediante causa communi præparata omnibus, habuerunt tamen causas vniuersales in ordine ad gratiam conferuandam, & augendam. Hæ autem fuerunt, tum primus Angelus in ea repub. à Deo constitutus caput & Doctor reliquorum in ijs rebus, quæ ad salutem omnium, & singulorum spectabant: tum exempla bonorum angelorum, alios ad perseuerantiam & feruorem excitantium.

31. Ad primum argumentum primæ sententiæ ductum ab auctoritate Augustini, patet ex dictis. Ad secundum, distinguendum est antecedens: impossibile est, Deum aliquid velle voluntate absoluta, & illud non fieri, cõcedo: impossibile est, aliquid velle voluntate conditionata, & illud non fieri, nego. Quod autè possit Deus absq; imperfectione talem voluntatem habere, constat ex dictis. Ex his etiam patet ad confirmationem. Ad exemplum verò de Abrahamo respondeo, disparitatem esse, quia præceptum de immolando Isaac ex natura sua non ordinabatur ad occisionem ipsius Isaac, sicut media collata hominibus suapte natura ordinantur ad finem supernaturalem. Ac proinde potuit Deus velle præceptum, absque

eo quòd veller mortem Isaac: non potuit autem velle media suapte natura ordinata ad finem, non volendo simul ordinem mediorum ad finem, in talibus medijs essentialiter inclusum.

32. Ad primam rationem dubitandi respondeo, Deum omnibus præparasse sufficientia media ad salutem cõsequendam, vni cuiq; statui proportionata. Quare etiam si ad aliquos non peruenerit notitia Redemptoris, & legis Euangelicæ, poterant tamen illi per extraordinaria auxilia, naturalia quidem quoad substantiam, supernaturalia verò quoad modum, quibus Deus supra ordinarium naturæ cursum subinde præuenit & excitat mentes infidelium, sese ad vberiora auxilia, vsque ad ipsam iustificationem disponere, si voluissent.

33. Ad secundam concedunt Ariminens. loco præcitato, & Vasq. 1. p. disp. 96. c. 2. huiusmodi paruulis nullum paratum esse remedium; cum hoc tamen discrimine, quòd Vasquez disp. 83. c. 5. adhuc putet, Deum habuisse antecedentem voluntatem circa salutem illorum, eò quòd semper Deo placeat salus hominis, etiam si destitutus sit omnibus auxilijs. Contrà verò Gregorius censet, nullam Deum habuisse antecedentem voluntatem circa salutem illorum. Qui, me iudice, coherentius philosophatur; nam vbi nullus est effectus ad extra, nulla potest esse libera voluntas in Deo: at nullus est in sententia Vasquez talis voluntatis effectus ad extra. Nam si quis esset, esset remedium aliquod his paruulis præparatum: sed tale remedium in ipsius sententia nullum est: ergo. Quòd autem non possit Deo non placere salus hominis, etiam omni auxilio destituti, non probat de complacentia libera prosecutionis, sed tantum de complacentia necessaria simplicis affectus, quàm Deus habet etiam circa homines possibiles.

34. Nihilominus dicendum est, neq; his paruulis denegata esse media sufficientia ad salutem, ac proinde voluntate beneplaciti antecedente voluisse Deum illorum salutem. Fundamentum est, quia licet Deus in particulari, & voluntate consequente, noluerit illis remedia efficacia ad salutem præparare, voluntate tamen vniuersali & antecedente, non modò illis media ad salutem necessaria non negauit, verum positiuè illis sufficientia media præparauit in causis ipsis vniuersalibus meritorum Christi, & Sacramentorum applicandorum per liberas voluntates hominum. Quòd autem de facto illa interdum nulla possint humana industria applicari, non est ex primaria voluntate antecedente Dei, sed ex secundaria consequente, qua noluit ordinarium naturæ cursum, per quem præuidit talia media impedienda, immutare. Quia igitur talia media, in causis vniuersalibus Sacramentorum, & redemptionis Christi præparata, Deus intendit, his paruulis applicanda dependenter à libera voluntate hominum, &

Ariminens.
Vasquez.

iuxta

Augusti-
nus.

intra ordinarium naturæ cursum, verè dicitur Deus illorum salutem velle. Vnde licet sæpè illa quoad applicationem impediantur, vel à libera voluntate hominum, vel ab ordinario cursu naturæ, id tamen fit absq; præiudicio voluntatis antecedentis Dei, qua tantùm conditionatè, & non absolutè illa voluit.

35. Confirmatur, quia si nulla omninò remedia, ne in causis quidem vniuersalibus Redemptionis, & Sacramentorum fuissent illis præparata, nullo modo dici posset, Christum pro illis mortuum fuisse. Consequens est contra Patres affirmantes, Christum mortuum esse pro omnibus. Sequelam probò, quia non potest Christus dici mortuus pro ijs, quibus nullum est suæ mortis, ac passionis remedium oblatum: nam Christus nò dicitur mortuus, nisi pro ijs, quibus potest esse causa salutis: at quo pacto posset Christus esse causa salutis, quibus nullum reliquum esset remedium salutis? alioqui dici etiam posset mortuus pro malis Angelis.

36. Ad tertiam, dicitur Deus peccatores obcecàre, indurare, & in reprobum sensum tradere, non positiuè, sed permissiue, quatenus negando illis auxilia efficacia, & non tollendo impedimenta, ex quibus ipsi propria libertate occasionem sumunt, vt obcecantur, obdurentur, & in reprobum sensum tradantur, permittit eos obcecari, obdurari, & in reprobum sensum tradi; interim illis sufficientibus medijs ad salutem non negatis.

37. Ad confirmationem concedo, sæpe commemoratum casum contingere, vt inter vltimam excitationem, & mortem ipsam peccatoris aliquod intersit tempus, quo ille omni prorsus destituatur auxilio, sed tunc ipse sibi imputet, qui in eas angustias se coniecit, nolendo internis inspirationibus antecedentibus, quibus subindè fuit à Deo excitatus, obtemperare: quia nec Deus tenetur singulis momentis hominem excitare, ad hoc vt ille verè dicatur in singulis momentis habere sufficientia media ad salutem; quia potuisset peccator acceptando inspirationem, qua fuit excitatus in vno instanti, medium sibi comparare in alio instanti; neque in singulis momentis semper offertur occasio, peccatorem excitandi. Vnde non continuò & semper, sed interpolatim, & per occasiones homo à Deo interiorius excitatur.

38. Ad quartam neganda est maior. Etenim, etsi nemo absque dono perseverantiæ salutem consequatur, potest tamen illam consequi, quia nemini desunt auxilia, quibus si bene utatur, dignus fiat alijs, & alijs subsequentibus auxilijs, vsq; ad ipsum finale donum perseverantiæ. Quod etsi nemo de condigno, de congruo tamen vnusquisque adultus potest per ordinaria auxilia, quibus subindè à Deo præuenitur, & adiuvatur sibi promereri: quod indicat Tridentinum sess. 6. cap. 13. & docet ipsemet

Trident.
Augustin.
explicatur.

Augustinus de bono Perseuer. capit. 6. 39. Ad authoritatem igitur August. dico, illum loqui non de potestate antecedente, quam vnusquisq; habet ad perseverandum, sed de potestate consequente, quam soli prædestinati habent. Nam alioqui ipsemet Augustinus docet præcirato loco de bono Perseue. neminem à Deo deseri, nisi ipse prius Deum deserat.

SECTIO II.

Quid sit Reprobatio & an detur causa ex parte reprobis?

40. Reprobatio duplex est, altera executiva effectum ponens in ipso reprobis; altera intentionalis in mente reprobantis existens. Est autem hæc actus ipse Diuinæ voluntatis, à regno excludentis, & ad pœnam peccatorem destinantis ob præiudicia ipsius demerita. Differt autem à prædestinatione, quòd reprobatio non dicit absolute in Deo voluntatem mediorum, sed tantùm finis; cum enim hæc sint peccata ipsa reprobis, nequit Deus velle absolute media reprobationis, sicut absolute vult media electionis. Controuersia est, an ex parte reprobis detur causa reprobationis.

41. PRIMA Sententia aliquorum Thomistarum affirmantium, Deum absoluto suo decreto, ante vllam præuisam culpam quosdam exclusisse à regno. Probant primò ex illo ad R. 9. *Antequàm boni, aut mali aliquid egissent* &c. *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Igitur reprobatio Esau facta est ante ipsius præuisam culpam. Secundo ibidem dicitur Deus sustinuisse vasa ire, apta in interitum, ad ostendendas diuitias gloriæ suæ, in vasa misericordiæ. Idipsum confirmat tum exemplum de figulo, quod Paulus ibidem assert, potestatem habente de eadem massa facere vasa in honorem, & in contumeliam: tum de Pharaone, quem dicitur Deus excrasse ad ostendendam in eo virtutem suam. Ex quibus colligitur, primariam voluntatem Dei fuisse ad reprobandum, vt ostenderet virtutem; & diuitias gloriæ suæ.

42. Tertiò probatur hæc sententia ratione. Si reprobationis daretur causa ex parte adultorum, in eorum potestate esset, reprobari, & non reprobari: ergo in eorum etiam potestate esset, prædestinari, & non prædestinari. Consequentia probatur, quia omnis non reprobatus necessariò est prædestinatus; sicut omnis prædestinatus necessariò est non reprobatus: atqui in nullius potestate est, prædestinari; ergo in nullius potestate erit, reprobari. Ab hac sententia non discrepat Granadus 1. p. tr. 6. vt sequente sectione videbimus, cum de effectibus reprobationis disputabimus.

43. SECUNDA Sententia est Scoti in 1. dist. 41. §. *potest aliter, & contra istud, distinguens duplicem reprobationem, negatiuam*

Thomista.

Ad Rom. 9.

Granadus.

Scoti.

tiuam